

A közvélemény a szintetikus anyagok egészségügyi hatásairól

Vegyszerezett világ – kampány a fenntartható vegyi anyag használatért KEOP-6.1.0/B-2009-0003

Kedvezményezett: Levegő Munkacsoport
1065 Budapest, Károly krt. 3/a. III. e. 2.,
telefon: 06 1 411-0510, www.levego.hu

A projekt az Európai Unió támogatásával
az Európai Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósult meg.

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@nfu.gov.hu • www.nfu.hu

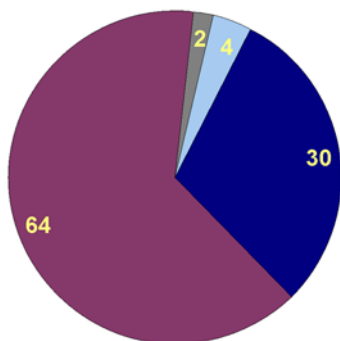
Befektetés a jövőbe

Új Magyarország
FEJLESZTÉSI TERV

A közvélemény a szintetikus anyagok egészségügyi hatásairól

A Medián Közvélemény- és Piackutató Intézet 2009. július 3-a és 7-e között 1000 személyes interjút készített (a Közép-Magyarországi régió lakosainak kivételével) a 18 éves és idősebb népesség körében, többek között a mesterséges, szintetikus vegyi anyagokkal kapcsolatos lakossági ismeretekről, véleményekről. A minta kisebb torzulásait a kutatók a KSH adatait felhasználva matematikai eljárással, úgynevezett súlyozással korrigálták, és így a minta jól tükrözi a szavazókorú lakosság településtípus, nem, életkor és iskolai végzettség szerinti összetételét. A közölt adatok hibahatára az adott kérdésre válaszolók számától függően ±3–6 százalékos.

A megkérdezettek közel kétharmada (64 százalék, ezen belül a községekben élők 70 százaléka) válaszolt úgy, hogy véleménye szerint a mesterséges vegyi anyagok akár súlyosan is károsíthatják az egészséget. Mindössze 4 százalék vélekedik úgy, hogy a szintetikus anyagoknak nincs számottevő egészségügyi hatásuk – igaz, ez az arány a 40–49 éves korosztályban ennél jelentősebb, 9 százalék. 1. ábra

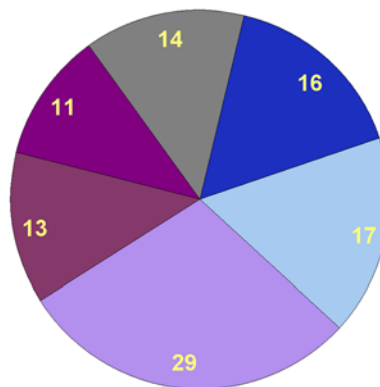

■ nincs számottevő egészségügyi hatásuk
 ■ kis mértékben hatnak az egészségünkre
 ■ akár súlyosan is károsítják az egészségünket
 ■ nem tudja

1. ábra
Vélemények a mesterséges vegyi anyagok

egészségügyi hatásairól százalék

A válaszadók átlagosan úgy becsülték, a mesterséges anyagok a daganatos betegségek 40 százalékáért lehetnek felelősek, az összes megkérdezett közel negyede (a becslést tevők 28 százaléka) azonban 50 százaléknál is magasabbra becsülte ezt az arányt. 2. ábra

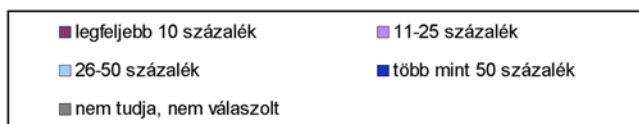
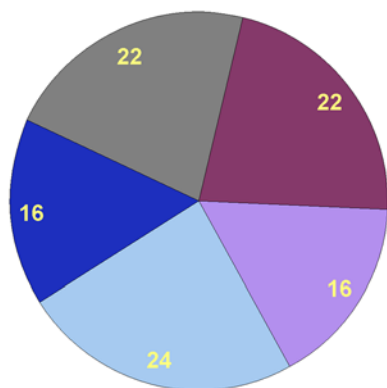

■ legfeljebb 10 százalék
 ■ 11-25 százalék
 ■ 26-50 százalék
 ■ 51-75 százalék
 ■ több mint 75 százalék
 ■ nem tudja, nem válaszolt

2. ábra
Vélemények arról, hogy a daganatos megbetegedések hány százalékáért felelősek a mesterséges, szintetikus

vegyi anyagok

a válaszok megoszlása, százalék (az érdemi válaszok átlaga: 40 százalék)
A válaszadói becslések átlaga szerint a különböző termékek (például élelmiszerek, kozmetikumok, műszaki cikkek) előállításánál felhasznált anyagok nagyjából harmadának, 35 százaléknak vizsgálták ki teljesen az egészségre gyakorolt hatásait (csak a 18–29 év közöttiek becsültek átlagosan ennél magasabbat, 41 százalékot). Az összes megkérdezett 22 százaléka (a becslést tevők 28 százaléka) úgy vélte, a felhasznált anyagok legfeljebb tizedét vizsgálták ki teljes körűen. 3. ábra

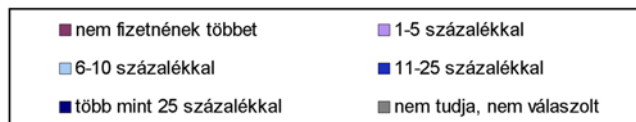
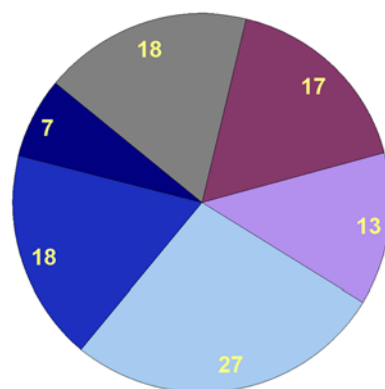

3. ábra

Vélemények arról, hogy a termékek előállítása során felhasznált anyagok hány százalékának az egészségre gyakorolt hatásait vizsgálták ki teljesen

a válaszok megoszlása, százalék (az érdemi válaszok átlaga: 35 százalék)

A lakosság átlagosan 12 százalékkal fizetne többet egy, az általa választotthoz hasonló termékért akkor, ha garantálják, hogy az abban található vegyi anyagok nem károsak az egészségre. Ezen belül azok, akik valóban hajlandóak lennének többet fizetni, átlagosan 15 százalékos felárat vállalnának – igaz, a legtöbben a 10 százalékos extra költséget említették (ez tette ki az érdemi válaszok 30 százalékát). Az összes megkérdezett 17 százaléka, vagyis minden ötödik érdemi válaszadó (ezen belül a legalsó jövedelmi negyedbe tartozók negyede) ugyanakkor egyáltalán nem hajlandó, vagy nem képes többet fizetni egy hasonló, de garantáltan egészségesebb termékért. 4. ábra

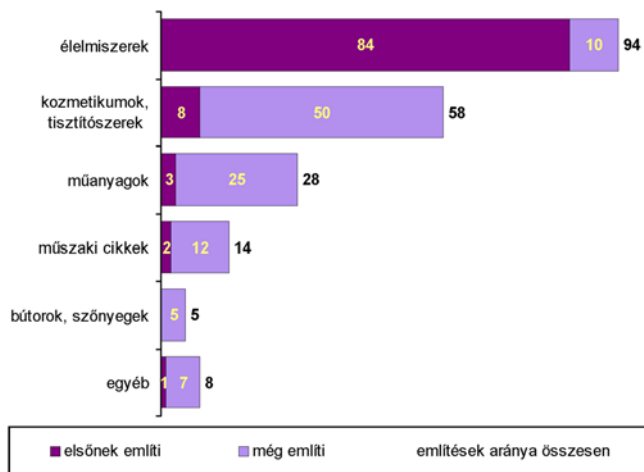

4. ábra

A válaszok megoszlása arról, hány százalékkal fizetnének többet egy másik hasonló termékért, amelyről garantálják, hogy a benne található vegyi anyagok nem károsak az egészségre

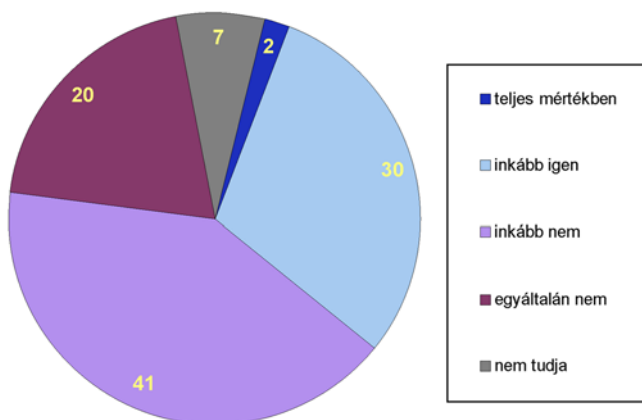
százalék (az érdemi válaszok átlaga: 12 százalék)

A megkérdezettek döntő többsége (84 százalék) úgy választott, hogy az élelmiszerekben található vegyi anyagok jelentik a legnagyobb kockázatot az ember egészségére, összesen 94 százalék említette az élelmiszereket egészségre kockázatos terméként. A kozmetikumokat, tisztítószeret összesen 58 százalék említette, a legnagyobb arányban a 18-29 év közöttiek és a diplomások (70, illetve 72 százalék), a legkisebb arányban a 60 évesek és idősebbek, valamint a legfeljebb 8 általános iskolai osztályt végzetek (41, illetve 44 százalék). A műanyagokat 28 százalék említette (a községekben élők valamivel nagyobb arányban, 35 százalékban). A műszaki cikkekre ugyanakkor csak 14 százalék, a bútorokra, szőnyegekre pedig mindössze 5 százalék gondolt. A megkérdezettek átlagosan két termékcsoporthoz neveztek meg, bár minden negyedik válaszadó csak egyet tudott megemlíteni (ők szinte kivétel nélkül csak az élelmiszereket említették). 5. ábra

5. ábra
Vélemények arról, mely termékekben található vegyszerek jelenthetnek leginkább kockázatot az egészségre
 nyitott kérdés, említések aránya, százalék

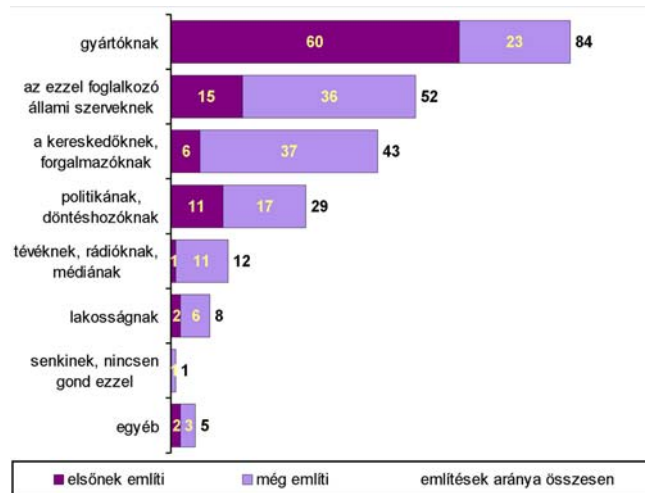
Minden ötödik válaszadó szerint a jelenlegi szabályok egyáltalán nem garantálják a hétköznapi termékekben lévő vegyi anyagok biztonságát, és további 41 százalék is inkább nem lát egészségügyi és környezeti szempontból törvényi garanciát. Az érdemi válaszok átlaga százfokú skálán 38 pont, és ez is inkább a lakosság bizalmatlanságát jelzi. A válaszok eloszlásában ugyanakkor a település típusa, a válaszadók neme, életkora és iskolai végzettsége szerint sincs szignifikáns eltérés. 6. ábra

6. ábra
Vélemények arról, hogy a jelenlegi szabályok mennyire garantálják a hétköznapi termékekben lévő vegyi anyagok biztonságát egészségügyi és környezeti szempontból
 százalék

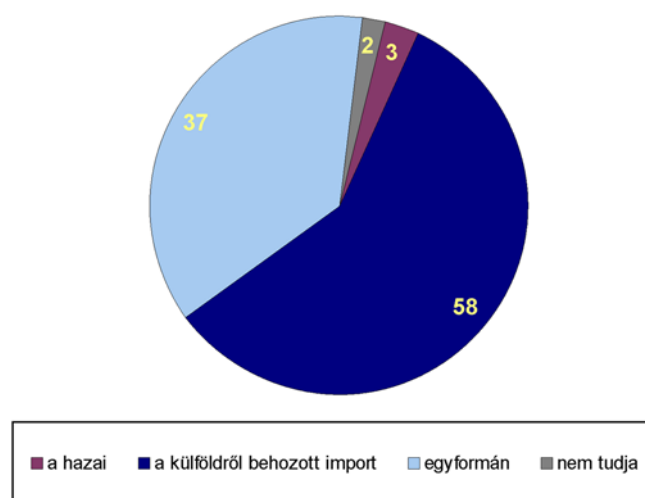
A lakosság szerint elsősorban a gyártóknak kellene tenni a termékekben található vegyi anyagok biztonságáért – őket első helyen a megkérdezettek 60 százaléka, összesen 84 százalék említette. Sokan említették azonban az ez-

zel foglalkozó állami szervek felelősségét is (52 százalék), valamint a kereskedőket, forgalmazókat (43 százalék, a községekben élők körében 51 százalék), illetve a politikai döntéshozókat (29 százalék, a diplomások körében 43 százalék). A médiára csak 12 százalék, a lakosság szerepére pedig mindössze 8 százalék gondolt. 7. ábra

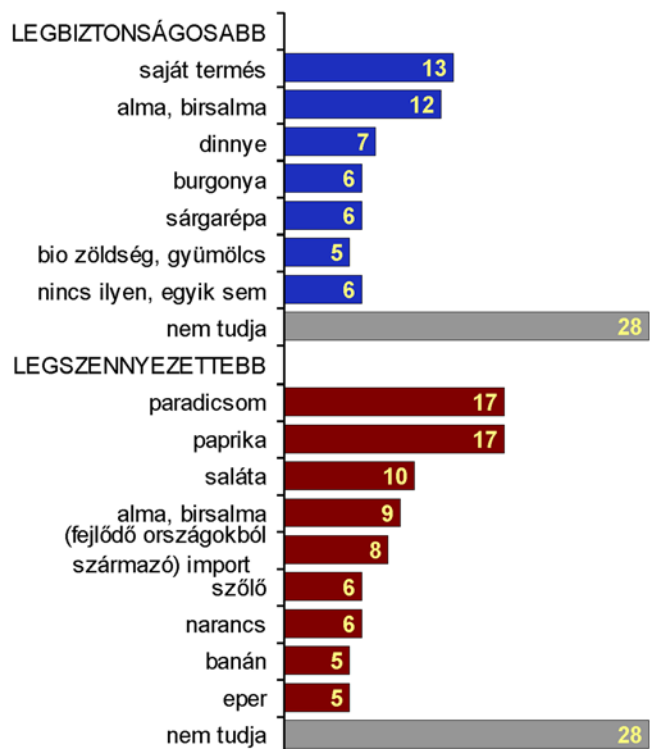
7. ábra
Vélemények arról, mely termékekben található vegyszerek jelenthetnek leginkább kockázatot az egészségre
 nyitott kérdés, említések aránya, százalék

A válaszadók többsége (58 százalék, ezen belül a községekben élők 62 százaléka) úgy véli, a külföldről behozott import zöldségek és gyümölcsök több vegyszermaradványt tartalmaznak, mint a hazaiak. 37 százalék szerint viszont a hazai és az import terményekben egyforma arányban találhatóak vegyszermaradványok. 8. ábra

8. ábra
Vélemények arról, hogy a hazai vagy a külföldről behozott import zöldségek és gyümölcsök tartalmaznak-e több vegyszermaradványt
 százalék

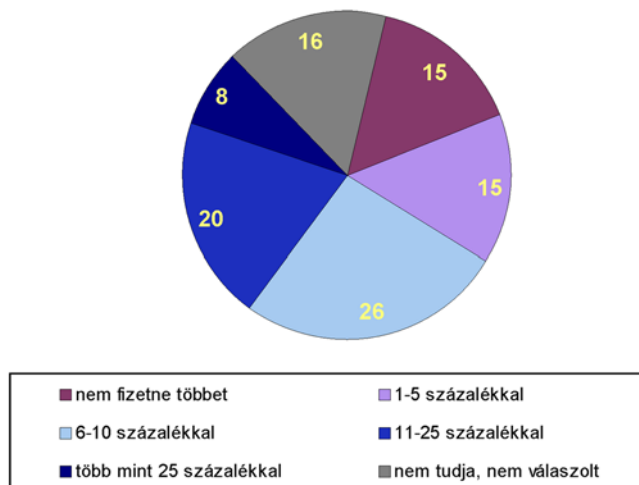
A vegyszerszennyezettség szempontjából a legtöbb válaszadó saját terményeit tartja a legbiztonságosabbnak, ezen túl a megkérdezettek az almát, a dinnyét, a burgonyát és a sárgarépat említették a legnagyobb arányban. A legszennyezettebbnek ezzel szemben a legtöbben a paradicsomot, a paprikát és a salátát tartják, bár az alma is számos említést kapott a kockázatos termények között. A válaszadók számottevő része ezen túl általánosságban is bizalmatlan a fejlődő országból származó, nem megfelelően ellenőrzött import terményekkel szemben. 9. ábra

9. ábra
Vélemények arról, mely zöldségek, gyümölcsök a legbiztonságosabbak, illetve legveszélyesebbek vegyszer-maradék-szennyezettség szempontjából

nyitott kérdés, a leggyakrabban említett válaszok, említések aránya, százalék

A lakosság átlagosan 12 százalékkal fizetne többet olyan mezőgazdasági terményekért, amelyek mentesek a káros vegyi anyagoktól. Ezen belül azok a válaszadók, akik valóban hajlandóak lennének többet fizetni, átlagosan 15 százalékos felárat vállalnának – igaz, a legtöbben ez esetben is a 10 százalékos plusz költséget említették, ez adta az érdemi válaszok 29 százalékát. Az összes megkérdezett 15 százaléka (az érdemi válaszadók közül a legalsó jövedelmi negyedbe tartozók 21 százaléka, a 60 éves és idősebbek negyede) ugyanakkor egyáltalán nem hajlandó, vagy nem képes többet fizetni egy hasonló, ám káros vegyi anyagoktól mentes termékért. 10. ábra

10. ábra
A válaszok megoszlása arról, hány százalékkal fizetnének többet olyan mezőgazdasági terményekért, melyek mentesek a káros vegyi anyagoktól

százalék (az érdemi válaszok átlaga: 12 százalék)

Budapest, 2009. július 16.

KÖZVÉLEMÉNY- ÉS PIACKUTATÓ INTÉZET
POB 551, BUDAPEST, H-1539
TELEFON: 361 250 4322
FAX: 361 250 4346
E MAIL: median@median.hu
WEB: <http://www.median.hu>

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638

nfu@nfu.gov.hu • www.nfu.hu